

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.

Právnická fakulta UMB v Banskej Bystrici

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu „Výsluch a konfrontácia v aplikačnej praxi“,

ktoréj autorom je JUDr. PhDr. Martin Laca, PhD.

Na základe uznesenia Vedeckej rady APZ v Bratislave zo dňa 1. 7. 2022 som bol vymenovaný za oponenta v habilitačnom konaní za docenta v odbore Bezpečnostné vedy a zároveň poverený vypracovaním oponentského posudku na habilitačnú prácu „Výsluch a konfrontácia v aplikačnej praxi“, ktorú predložil JUDr. PhDr. Martin Laca, PhD. Po preštudovaní predloženej práce podávam nasledovný posudok:

Bez akýchkoľvek pochybností možno začať s konštatovaním, že výsluch predstavuje najfrekvencovanejší úkon kriminalistickej, policajnej či trestnoprocesnej praxe, bez ktorého sa nezaobíde žiadne vyšetrovanie trestných činov.

Posudzovaná práca predstavuje jednoznačne aktuálnu a veľmi potrebnú tému, ako pre potreby rozvoja kriminalistickej tak trestnoprocesnej vedy, no zároveň významne aj pre aplikačnú prax. Súčasná kriminalita je charakteristická i novými, sofistikovane páchanými formami trestnej činnosti, kde sa trestné konanie často stretáva s javom tzv. dôkaznej núdze. Spomeňme napr. inštitút spolupracujúceho obvineného, využívaný frekvencovane v prípadoch organizovaného zločinu, či korupcie. Realizácia tohto inštitútu však predpokladá potrebnú teoretickú pripravenosť, znalosť právnych noriem i potrebné praktické skúsenosti.

Ako autor v úvode správne konštatuje, výsluch a konfrontácia sú významné kriminalistické metódy a súčasne dôkazné prostriedky, ktoré aj v minulosti neušli pozornosti kriminalistov či trestných právnikov, boli to však zväčša parciálne prístupy skúmania a publikačné výstupy. Cieľom autora však je ucelenosť a komplexnosť skúmania zvolenej témy, čím potvrdzuje jej aktuálnosť a zároveň náročnosť.

Po formálnej stránke predstavuje dielo v súhrne 214 strán, ktoré sa členia na dve základné časti: teoretickú a empirickú časť. Ďalej sa člení na úvod, šesť kapitol, záver, súhrn, vecný register, menný register, zoznam použitej literatúry a prílohy. Členenie práce je logicky štruktúrované, systematicky na seba nadväzujúce. Jednotlivé kapitoly sú svojím obsahom i rozsahom vyvážené.

V prvej kapitole podáva gnozeologické východiská výsluchu a konfrontácie s využitím historického aspektu, ako i psychologické hľadiská konfrontácie ako prostriedkov riešenia konfliktných situácií plynúcich z obsahu výsluchov.

Druhá kapitola prezentuje podrobnú analýzu pamäťovej stopy v kriminalistickej taktike vychádzajúc z jej biologickej podstaty, klasifikácie spôsobu zaistovania pamäťových stôp, ako i spôsobu ich skúmania.

V tretej kapitole autor rieši kriminalistické základy výsluchu a konfrontácie, cez definovanie pojmu, cieľa a významu týchto úkonov; nezabúda na klasifikáciu výsluchu a konfrontácie s deklarováním zásad pri aplikácii týchto kriminalistických metód.

Štvrtá kapitola je rozsahom jadrom práce. V prvom rade podáva organizačno-technickú a materiálnu stránku prípravy týchto úkonov, ďalej sa sústreďuje na taktiku vedenia výsluchu a konfrontácie, s ich náležitou dokumentáciou obsahu, ako i zvláštnosťami vybraných druhov výsluchu.

Cieľom empirickej časti práce je vykonanie vedeckej analýzy úrovne teoretického rozpracovania problematiky konfrontácie a jej komparácie s úrovňou praktickej aplikácie daných poznatkov vo vyšetrovacej praxi. Osobitne významné je vypracovanie systému efektívnych odporúčaní pre aplikačnú prax.

Autor vychádza z jasne prezentovaných vedecko-teoretických východísk, pričom v celej práci nezabúda na vytýčený cieľ a spôsob spracovania témy. Súčasne zvolil adekvátne vedecké metódy, najmä analýzu, syntézu, komparatívnu, štatistickú i historickú metódu. Osobitne treba oceniť a vyzdvihnúť kreatívny prístup spracovania tým, že prvá časť práce sa venuje náležitému a dôslednému skúmaniu výsluchu a konfrontácie v teoretickom ponímaní z viacerých uhlov pohľadu a čiastkových problémov. Nemenej významná je druhá empirická časť práce, ktorá konfrontáciu, ako kriminalistickú metódu s mnohými interdisciplinárnymi väzbami, podrobuje dôslednému a všestrannému vedeckému výskumu. Tento autorov výskum vychádza z výsledkov výskumu realizovaného na APZ v Bratislave, no zároveň je doplnený o nových respondentov z ČR či SR a formuláciu aktuálnych hypotéz. Počet respondentov možno hodnotiť ako reprezentatívny, obsah dotazníka, škálovacie metódy i štatistické metódy možno zhodnotiť ako adekvátne a prínosné pre overenie hypotéz i naplnenie cieľa práce. V závere výskumnej časti autor vyhodnocuje poznatky získané výskumom a zároveň hodnotí naplnenie (overenie) vytýčených hypotéz. Prehľadnosti výsledkov výskumu svedčí aj grafické znázornenie štatistických ukazovateľov.

Informácie a poznatky získané z teoretickej analýzy skúmaných inštitútov, ako i poznatky získané vedeckým výskumom problematiky konfrontácie autor zhrnul do záveru práce, ktorý je logickým vyústením jeho úsilia. V závere práce formuluje svoje zistenia, odporúčania a návrhy predovšetkým do:

- personálnej oblasti
- materiálno-technickej oblasti
- systémových odporúčaní, predovšetkým v oblasti policajnej, vzdelávacej, organizačnej, psychologicko-tactickej.

S predkladanými závermi a odporúčaniami možno vysloviť súhlas. Po ich ďalšom rozpracovaní a zavedení do aplikačnej praxe predsúdneho i súdneho konania možno predpokladať zefektívnenie týchto úkonov i celého trestného konania.

Použitá odborná literatúra je dostatočne rozsiahla a reprezentatívna. Autor čerpal najmä zo slovenskej odbornej literatúry, no hojne sú zastúpené i zahraničné pramene a internetové

zdroje. Ocenit' je potrebné spiestenie teoretickej časti práce adekvátnou kriminálnou kazuistikou. V práci nenachádzam zásadné pochybenia.

Z protokolu o kontrole originality vyplýva, že práca s nadprahovou hodnotou podobnosti je v hodnote 39,73 % - vlastná práca habilitanta – dizertačná práca z roku 2016 s názvom Konfrontácia ako kriminalistická metóda. Iné práce použité v habilitácii sú v maximálnom rozsahu 1 – 3,5% zhody, čiže môžeme konštatovať, že ide o prácu originálnu a pôvodnú.

Autor v posudzovanej práci podal ucelený, vyčerpávajúci a systematický rozbor jednej témy, v ktorej zároveň integruje už známe a obohacuje ich o nové pôvodné, doposiaľ nepublikované informácie obsahujúce výsledky autorovej vedeckej práce a predkladá využiteľné závery.

Posudzovaná habilitačná práca ako po stránke obsahovej, tak formálnej spĺňa všetky kritériá požadované pre tento druh kvalifikačných prác.

Vzhľadom na doterajšie pôsobenie uchádzača v oblasti vedeckej i pedagogickej o d p o r ú č a m , aby po úspešnej obhajobe bol JUDr. PhDr. Martinovi Lacovi, PhD. udelený titul docent v odbore bezpečnostné služby.

V rámci obhajoby navrhujem, aby habilitant sa vyjadril

- k zvláštnostiam výsluchu migrantov a
- vysvetlil typické výsluchové situácie a faktické spôsoby ich riešenia.

V Bratislave 30. 9. 2022

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.

v. r.